

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลกิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ขนาดตัวอย่างเลือกโดยใช้สูตร $YAMANE\ huau\ 35\ nu$ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วทำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์พร้อมกับสรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

สมมุติฐานในการวิจัย

การใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทำให้การจัดทำแผนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร เกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่การศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปของการจัดทำแผนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร การสร้างรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปของการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล, นายกององค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่การคลัง, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, กำนัน, ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน จำนวน 93 คน

2. กลุ่มตัวอย่างสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร **YAMANE** ขนาดตัวอย่างจำนวนไม่น้อยกว่า 28 คน ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผน ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล, นายกององค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่ส่วนการคลัง, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, กำนันทุกตำบล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลละ 7 คน จำนวน 5 ตำบล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการ จัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์องค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัด พิจิตร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การ บริหารส่วนตำบลกิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผน ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล, นายกององค์การบริหารส่วนตำบล, กำนัน, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่การคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร **YAMANE** คำนวณขนาดตัวอย่างได้ไม่น้อยกว่า 28 คน ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล, นายกององค์การบริหารส่วนตำบล, กำนัน, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่การคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิ ตำบลละ 7 คน จำนวน 5 ตำบล รวม 35 คน ที่เข้ารับการพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาทั่วไปในการจัดทำแผนเป็นแบบประเมินความรู้ในการจัดทำแผน ประเมินผลการจัดทำแผนและระดับการรับรู้บทบาทในการจัดทำแผนเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ในขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบทดสอบผลการพัฒนา (Pre - test), (Post - test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) สถิติทดสอบที (t - test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาขั้นตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและปัญหาของการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร พบว่า

1. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาการเมืองและการบริหารร้อยละ 65.7 ไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ faun: 54.3 ไม่เคยรับการฝึกอบรมการจัดทำแผนด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ร้อยละ 45.7

2. ประสบการณ์การจัดทำแผนในองค์กร ไม่มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนทุกปี ร้อยละ 40 ไม่มีการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่เรื่องการทำแผน ร้อยละ 40 ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบขั้นตอนจัดทำแผนทุกปี ไม่มีการจัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน ร้อยละ 37.15 ไม่มีการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำแผนโดยตรงและไม่ได้จัดสรรงบประมาณในการจัดทำแผนทุกปี fa ยละ 35

3. กระบวนการดำเนินงานตามวิธีจัดทำแผน พบว่าร้อยละ 40 ไม่มีการให้ตัวแทนประชาชนเข้าร่วมทำแผน, ไม่มีการเก็บรวบรวมปัญหาความต้องการมาจัดทำแผน ไม่มีการประชุมคณะทำงานก่อนทำแผนทุกครั้ง ร้อยละ 37.15 ไม่มีการใช้นโยบายของจังหวัด/อำเภอ ในการจัดทำแผน ไม่ใช่ข้อมูลแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ประกอบการทำแผนและร้อยละ 28.57 ไม่มีการคัดเลือกโครงการผ่านตามแบบแผนของคณะกรรมการประสานแผนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบกาสรจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

1. ผลการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาควรพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.3 การเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผน
- 2.4 วิธีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผน

2. การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจากผลการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา นำผลดังกล่าวมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์แล้วดำเนินการตามขั้นตอนคือ การวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ได้คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการโดยการให้ความรู้เรื่องกระบวนการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และเพิ่มทักษะการจัดทำแผน การติดตามประเมินผล ซึ่งจะนำสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร เข้ารับการอบรมตามรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาตามรูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยทำการทดสอบสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร ก่อนเข้ารับการพัฒนาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ขาดความรู้ และทักษะในการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์หลังจากนั้นจึงเข้ารูปแบบการพัฒนาในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการหลังการอบรมแล้วได้ทำการทดสอบผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้คำถามเดียวกันและทำการประเมินผลการอบรม โดยการเปรียบเทียบผลก่อนการพัฒนาและผลหลังการพัฒนา จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร มีความรู้และทักษะในการจัดทำแผนฯ เพิ่มมากขึ้น แสดงว่ายุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ถือเป็นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การพัฒนาการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร ครั้งที่พบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนมาก่อน ไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ 54.3)

2. เมื่อเข้าร่วมโครงการการพัฒนาการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความรู้ ความเข้าใจการวางแผนเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมาก่อนและส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน (ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 31.4) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นางชุตติดา อรัญญนารถ (บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารวิถีการงบประมาณแผ่นดิน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ศึกษากลุ่มผู้บริหารระดับ รองอธิการบดีที่พบปัญหาว่า การขาดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทุกระดับ ทำให้ขาดทักษะ ความชำนาญโครงสร้างการบริหารงาน ชับซ้อนสายการบังคับบัญชาที่ยาวขาดความคล่องตัว การกำหนดนโยบายมีผลเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านงบประมาณ

3. ด้านการรับรู้บทบาทในการวางแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโครงการ ยกเว้นด้านการยอมรับและให้ความสำคัญเข้าร่วมวางแผนไม่เห็นว่าเป็นภาระเพิ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบทบาทรับผิดชอบในการจัดทำแผนมาโดยตลอดเพียงแต่การจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จะมองรอบด้านสอดรับตั้งแต่แผนชาติ จังหวัดและท้องถิ่น และกำหนดวิธีจัดประเมินผลชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการปฏิบัติตามกลวิธีที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

พบว่ามีความแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโครงการพัฒนาและด้านการวิเคราะห์แนวทาง การแก้ไขปัญหาเพื่อกำหนดจัดทำแผนงานโครงการ ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จในการเข้ารับการพัฒนาเพราะเป็นความแตกต่างจากการจัดทำแผนแบบเดิมที่ต้องการให้มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง สภาพปัญหาของท้องถิ่น ก่อนจัดทำแผนงานโครงการ

5. ด้านประสิทธิผลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

พบว่า หลังการพัฒนาได้นำความรู้ไปจัดทำแผนพัฒนา ตำบลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เพิ่มมากขึ้น มีการประเมินผลและจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน การเลือกพื้นที่เป้าหมายพัฒนา ไม่มีความซ้ำซ้อนตรงตามสภาพปัญหาและสอดคล้องกับระดับอำเภอ/จังหวัดและสามารถทำแผนพัฒนาไปแก้ปัญหาท้องถิ่นได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ในการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องใช้รูปแบบการพัฒนาเชิงปฏิบัติการและจัดพี่เลี้ยงให้คำแนะนำเป็นระยะ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการทำแผนที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้จริง

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีความรู้สึกมีความเป็นเจ้าของของทุกกิจกรรมที่จัดทำนำไปสู่การให้ความร่วมมือบำรุงรักษาทุกสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง